

Mảng và Danh sách

Nội dung

- Cấu trúc dữ liệu Mảng
 - Lưu trữ Mảng 1 chiều
 - Lưu trữ Mảng 2 chiều
 - Các phép toán trên cấu trúc Mảng

Danh sách tuyến tính

- Lưu trữ kế tiếp
- Lưu trữ móc nối

Kiểu dữ liệu trừu tượng Mảng

- Đối tượng của Mảng:
 - Một tập các cặp (index, item)
 - Với mỗi giá trị của index sẽ có một giá trị tương ứng của item.
 - Index là một tập có thứ tự có một chiều hoặc nhiều chiều
 - Index 1 chiều : {0, 1, 2, ..., n-1}
 - Index 2 chiều : {(0,0), (0,1), (0,2), ...,(0,n), (1,0), (1,1)}

cuu duong than cong . com

Kiểu dữ liệu trừu tượng Mảng

- Các phép toán
 - Create(j, list): tạo mảng có j chiều, list là một j-bộ với phần tử thứ k của list là kích thước chiều thứ k của mảng.
- Retrieve(A,i) : Trả ra giá trị của phần tử nhận chỉ số i
 nếu có
 - Store(A,i,x): Trả ra một mảng giống như mảng A đã cho ban đầu, chỉ khác là một cặp (i,x) đã được bổ sung vào vị trí đúng

Cấu trúc dữ liệu Mảng

- Mảng là dãy các phần tử được đánh chỉ số
- Khi cài đặt trong máy tính, mảng được lưu trữ trong một dãy các ô nhớ liên tiếp trong bộ nhớ
- Kích thước của mảng được xác định khi khởi tạo và không thay đổi
- Mỗi phần tử trong mảng có một chỉ số xác định
- Truy xuất vào các phần tử của mảng sử dụng chỉ số của phần tử

cuu duong than cong . com

Mảng trong các ngôn ngữ lập trình

- Tập chỉ số của mảng có thể khác nhau
 - C, Java : chỉ số là số nguyên, liên tục, bắt đầu từ 0
 - Pascal : chỉ số có thể có giá trị rời rạc
 - Perl: cho phép chỉ số không phải là số
- Mảng có thể là thuần nhất hoặc không thuần nhất
- Mảng có thể có thêm các thông tin bổ sung ngoài các phần tử

Mảng 1 chiều

- Khởi tao
 - Cần chỉ ra số phần tử của mảng
 - Khai báo mảng trong C:
 - <kiểu dữ liệu của phần tử ><tên biến>[size]
 - int list[5];
 - char word[25];
- Tham chiếu
 - Các phần tử trong mảng 1 chiều được tham chiếu đến sử dụng địa chỉ được tính

```
\begin{array}{lll} - \text{ int list [5]} & \Rightarrow & \text{list[0]} & \text{ dia chỉ cơ sở} = \alpha \\ & \text{list[1]} & \alpha + \text{sizeof(int)} \\ & \text{list[2]} & \alpha + 2*\text{sizeof(int)} \\ & \text{list[3]} & \alpha + 3*\text{sizeof(int)} \\ & \text{list[4]} & \alpha + 4*\text{sizeof(int)} \end{array}
```

cuu duong than cong . com

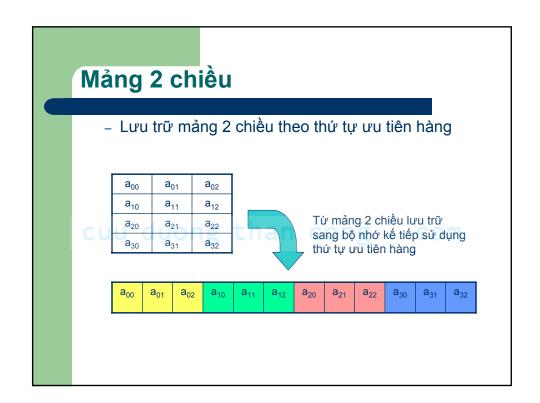
Mảng 1 chiều

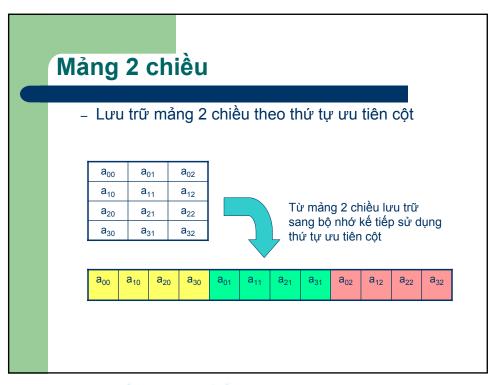
```
int list[] = {0, 1, 2, 3, 4};
int *ptr; int rows = 5;
int i; ptr = list;
printf("Address Value\n");
for (i=0; i < rows; i++)
    printf("%8u%5d\n", ptr+i, *(ptr+i));
    printf("\n");</pre>
```

Address	Value
1228	0
1230	1
1232	200m
1234	3
1236	4

Mảng 2 chiều

- Khai báo
 - Cần chỉ ra số hàng, số cột
 - Trong C : <kiểu phần tử> <tên biến> [size1] [size2]
 - int table[4][5];
 - Truy xuất một phần tử
 - table[i][j]
- Lưu trữ mảng 2 chiều trong bộ nhớ máy tính
 - Theo thứ tự ưu tiên hàng
 - Theo thứ tự ưu tiên cột

Danh sách tuyến tính

- Danh sách là một tập hợp có thứ tự gồm một số biến động các phần tử cùng kiểu {a₁, a₂,, a_{n-1}, a_n}
- ai là phần tử ở vị trí i trong danh sách
- a₁ là phần tử đầu tiên, a_n là phần tử cuối cùng của danh sách
- n là độ dài của danh sách tại 1 thời điểm
 - Trường hợp n =0 ta có danh sách rỗng
 - Trong danh sách tuyến tính, thứ tự trước sau của các phần tử được xác định rõ ràng.

Các cách cài đặt danh sách tuyến tính

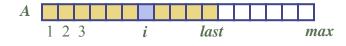
- Dùng Mảng:
 - Lưu trữ các phần tử của danh sách trong một vector lưu trữ bao gồm các ô nhớ liên tiếp
- Dùng Con trỏ:
 - Các phần tử được lưu trữ trong các ô nhớ ở các vị trí tùy ý trong bộ nhớ
 - Các phần tử liên kết với nhau bằng con trỏ
- Dùng địa chỉ gián tiếp
 - Các phần tử được lưu trữ trong các ô nhớ ở các vị trí tùy ý trong bô nhớ
 - Có một mảng địa chỉ trong đó phần tử thứ i của mảng chứa địa chỉ của phần tử thứ i trong danh sách

cuu duong than cong . com

Lưu trữ kế tiếp đối với danh sách

- Danh sách lưu trữ trong một phần bộ nhớ bao gồm các ô nhớ liên tiếp
 - Các phần tử liền kề nhau được lưu trữ trong những ô nhớ liền kề nhau
 - Mỗi phần tử của danh sách cũng được gán một chỉ số chỉ thứ tự được lưu trữ trong vector

 Có một chỉ số last dùng để xác định chỉ số của phần tử cuối cùng trong danh sách

Lưu trữ kế tiếp đối với danh sách

- Khai báo danh sách sử dụng lưu trữ kế tiếp trong C

```
#define max 100

typedef etype integer

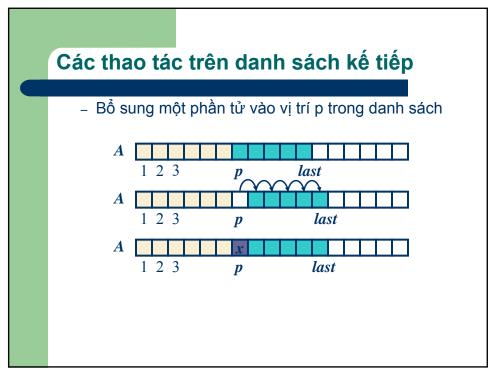
typedef struct LIST{
        etype elements[max];
        int last;

} LISTTYPE
```

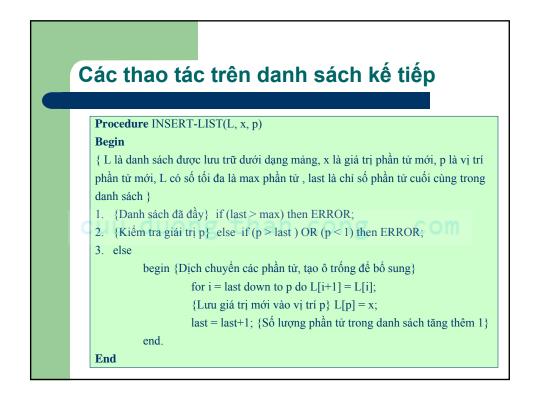
cuu duong than cong . com

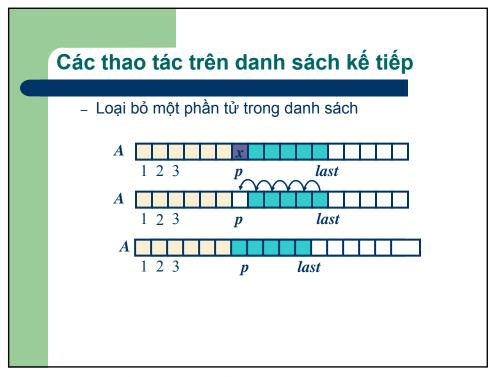
Lưu trữ kế tiếp đối với danh sách

- Ưu điểm của cách lưu trữ kế tiếp
 - Tốc độ truy cập vào các phần tử của danh sách nhanh
- Nhược điểm của cách lưu trữ kế tiếp
 - Cần phải biết trước kích thước tối đa của danh sách
 - Tại sao?
 - Thực hiện các phép toán bổ sung các phần tử mới và loại bỏ các phần tử cũ khá tốn kém
 - Tại sao?

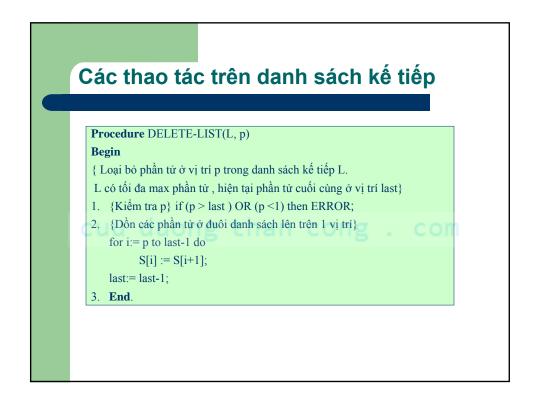

cuu duong than cong . com

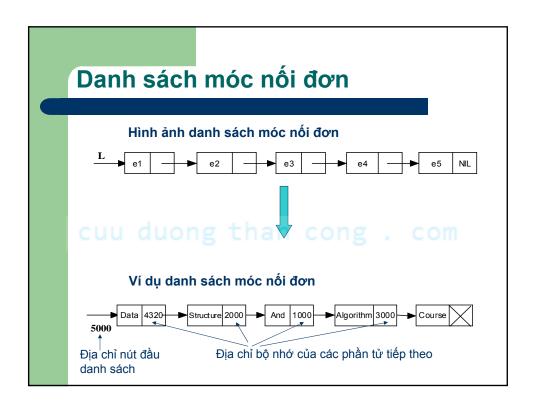

cuu duong than cong . com

Lưu trữ móc nối đối với danh sách

- Danh sách móc nối đơn (Singly Linked-List)
 - Một phần tử trong danh sách = một nút
 - Một nút có hai thành phần
 - INFO: chứa thông tin (nội dung, giá trị) ứng với phần tử
 - NEXT: chứa địa chỉ của nút tiếp theo
 - Để thao tác được trên danh sách, cần nắm được địa chỉ của nút đầu tiên trong danh sách ⇔ biết được con trỏ L trỏ tới đầu danh sách

Danh sách móc nối đơn

- Danh sách rỗng là danh sách không có chứa nút nào, lúc đó L = NULL
- Tham chiếu đến các thành phần của một nút có địa chỉ p (trỏ bởi con trỏ p)
 - INFO(p): Tham chiếu vào giá trị
 - INFO(p) = 234 ←→ giá trị dữ liệu lưu trữ tại nút trỏ bởi p là 234;
 - NEXT(p)
 - NEXT(p) = 234 ←→ Ô nhớ chứa phần tử sau nút trỏ bởi p có địa chỉ là 234
- Cấp phát một nút trống sẽ được trỏ bởi p
 Câu lệnh trong giả ngôn ngữ : call New(p)
- Thu hồi một nút trỏ bởi p
 Câu lệnh trong giả ngôn ngữ: call Dispose(p)

cuu duong than cong . com

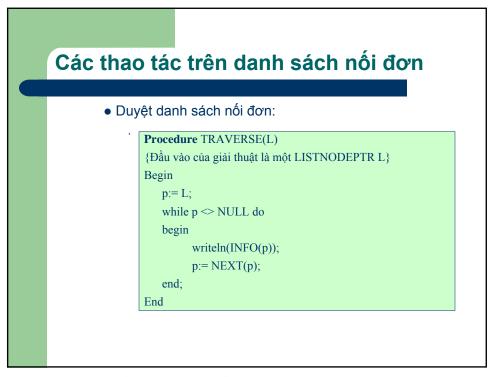
Danh sách móc nối đơn

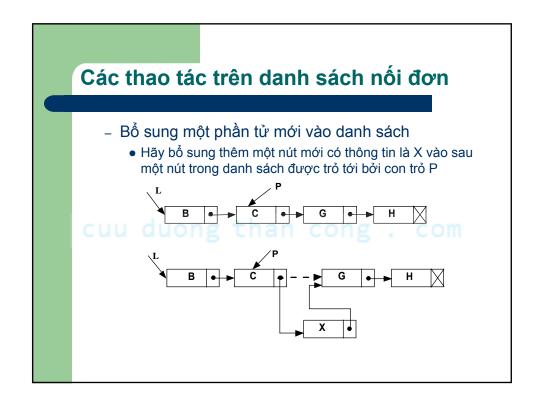
– Khai báo trong ngôn ngữ C typedef <kiểu dữ liệu của phần tử> element_type; struct node{ element_type info; struct node * next;

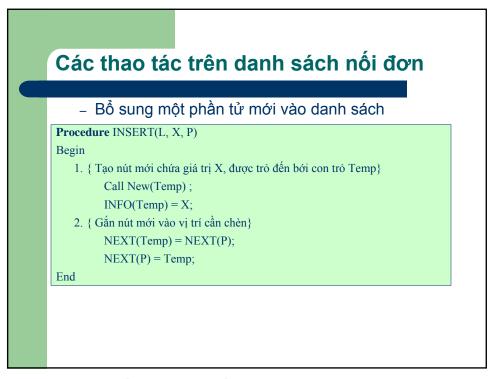
} ;

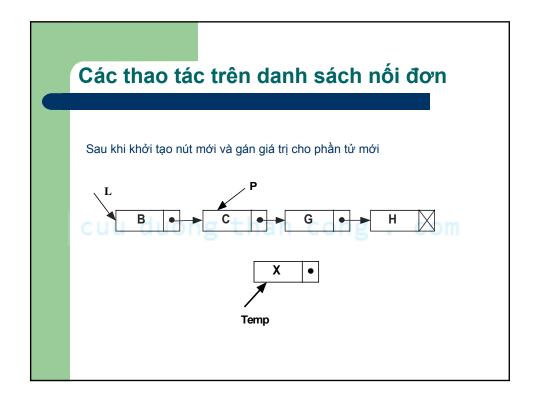
typedef struct node LISTNODE;

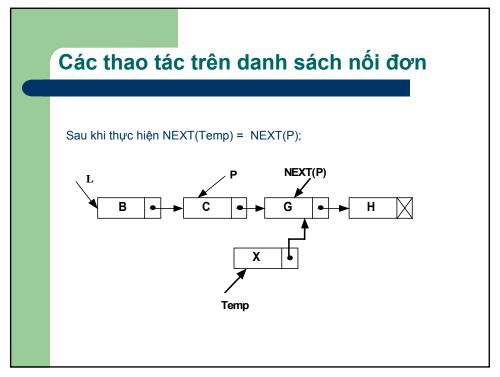
typedef LISTNODE *LISTNODEPTR;

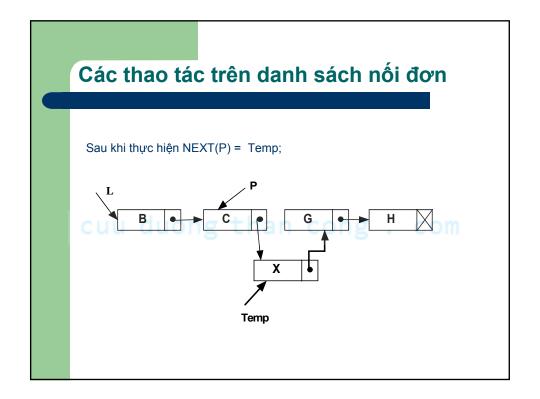

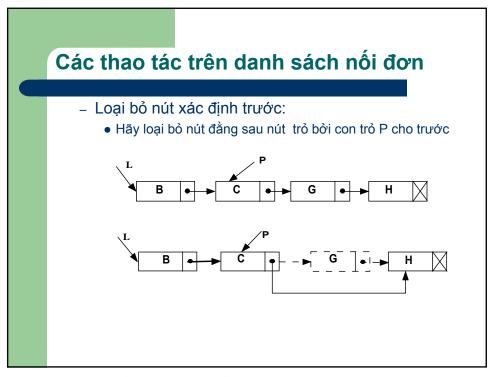

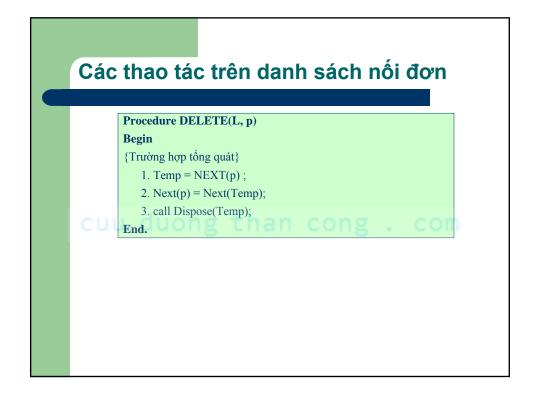

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com

Minh họa thao tác trong NNLT C

- Cho một danh sách chứa các số nguyên, được sắp xếp theo chiều tăng dần
 - Viết đoạn chương trình C thực hiện bổ sung một nút mới có giá trị x cho trước vào danh sách
 - Viết đoạn chương trình C thực hiện việc loại bỏ một nút có giá trị biết trước

cuu duong than cong . com

Minh họa thao tác trong NNLT C

- Khai báo danh sách

```
void INSERT_ORDER( LISTNODEPTR *startPtr, int value){
/* Chương trình bổ sung một nút vào danh sách có sắp xếp theo chiều tăng dần
của giá trị các phần tử */
   LISTNODEPTR temp, current, previous;
   temp = malloc(sizeof(LISTNODE));
   if (temp!= NULL) {
         1.
                  temp->info = value; temp->next = NULL;
                  previous = NULL; current = *startPtr;
                  while (current != NULL && value >current->info) {
         2.
                            previous = current; current = current->next;
         3.
                  if (previous = NULL) {
                            temp->next = *startPtr;
                            *startPtr = temp;
                  else { previous->next = temp; temp->next = current; }
```

```
int DELETE_ORDER( LISTNODEPTR *startPtr, int value) {

/* Chương trình bổ sung một nút vào danh sách có sắp xếp theo chiều tăng dần

của giá trị các phần tử */

LISTNODEPTR temp, current, previous;

if (value == (* startPtr) -> info ) {

temp = *startPtr; *startPtr = (* startPtr) -> next; free(temp);

return value;
}else {

previous = *startPtr; current = (*startPtr) -> next;

while(current != NULL && current->info != value) {

previous = current; current = current->next;

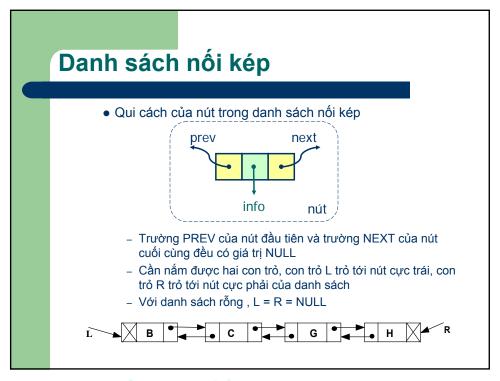
}

if (current != NULL) { temp = current; previous->next = current->next;

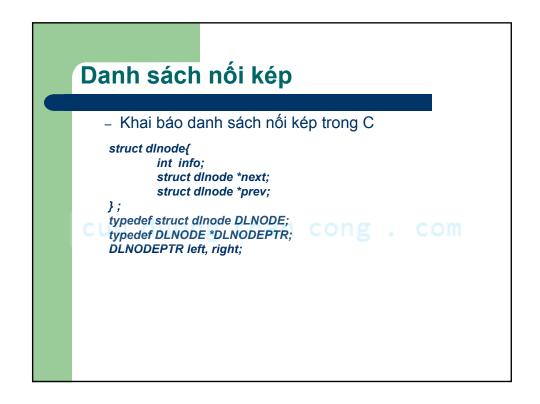
free(temp); return value;

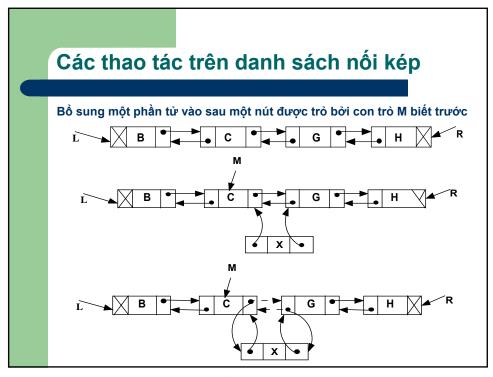
}

return '\0';
}
```

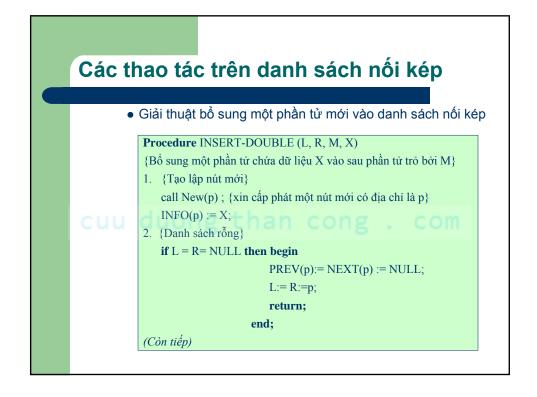

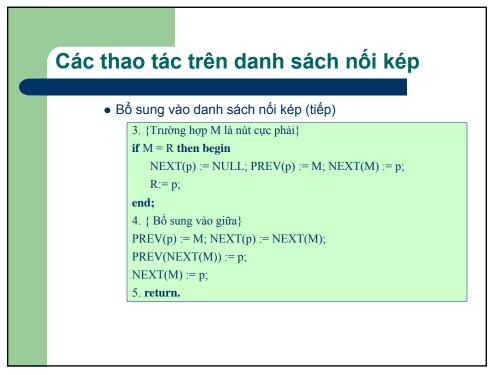
cuu duong than cong . com

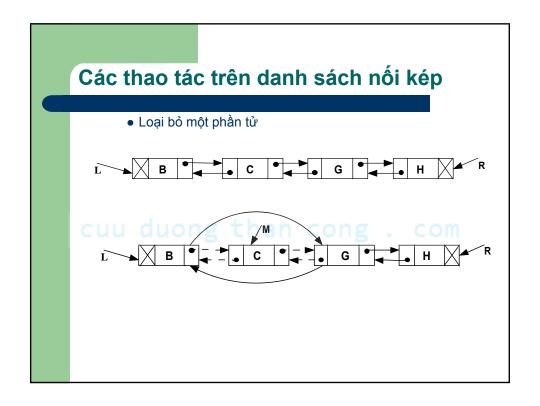

cuu duong than cong . com

Các thao tác trên danh sách nối kép

• Giải thuật loại bỏ một phần tử khỏi danh sách nối kép

{Loại bỏ phần tử trỏ bởi M }

1. {Danh sách rỗng}

if L= R= NULL then return;

2. {Loại bỏ}

if L=R and L=M then L:=R:=NULL;

else if M = L then begin L := NEXT(L); PREV(L) := NULL; end;

else if M = R then begin R := PREV(R); NEXT(R) := NULL; end;

else begin NEXT(PREV(M)) :=NEXT(M); PREV(NEXT(M)) := PREV(M);

end;

call Dispose(M);

3. return.

cuu duong than cong . com

Biểu diễn đa thức sử dụng danh sách

- Bài toán cộng hai đa thức
 - Dạng tổng quát của một đa thức $P(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + ... + a_1 x + a_0$

$$A(x) = 2x^{8} - 5x^{7} + 3x^{2} + 4x - 7$$

$$B(x) = 6x^{8} + 5x^{7} - 2x^{6} + x^{4} - 8x^{2}$$

• Viết giải thuật tìm tổng 2 đa thức trên

Cách tiếp cận sử dụng danh sách kế tiếp

- Biểu diễn đa thức sử dụng danh sách lưu trữ kế tiếp
 - Mỗi số hạng của đa thức ứng với một phần tử của vector lưu trữ
 - Một vector có kích thước n có các phần tử đánh số từ 1
 đến n thì lưu trữ được một đa thức có số mũ tối đa là n-1
 - Phần hệ số ${\bf a_i}$ của một số hạng được lưu trong chính phần tử của vector lưu trữ
 - Phần số mũ i của một số hạng thì ẩn trong thứ tự của phần tử lưu trữ
 - Phần tử thứ i trong vector lưu trữ lưu thông tin về số hạng $a_{i-1}x^{i-1}$
 - Phần tử thứ 1 lưu trữ thông tin a_n
 - Phần tử thứ 2 lưu trữ thông tin về a1
 - ...

cuu duong than cong . com

Cách tiếp cận sử dụng lưu trữ kế tiếp

- Ví dụ:

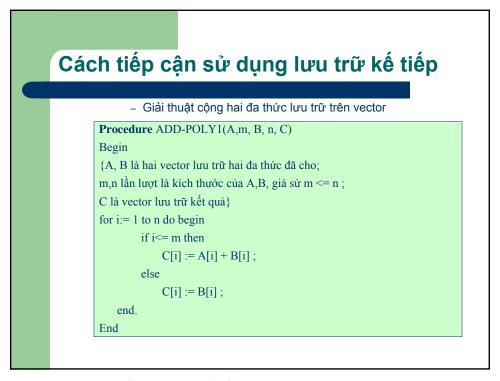
$$A(x) = 2x^8 - 5x^7 + 3x^2 + 4x - 7$$

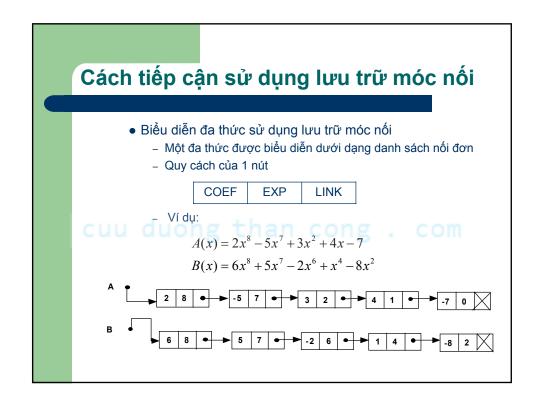
 $B(x) = 6x^8 + 5x^7 - 2x^6 + x^4 - 8x^2$

спп

A[1]	A[2]	A[3]	A[4]	A[5]	A[6]	A[7]	A[8]	A[9]
-7	4	3	0	0	0	0	-5	2

B[1]	B[2]	B[3]	B[4]	B[5]	B[6]	B[7]	B[8]	B[9]
0	0	-8	0	1	0	-2	5	6


```
Cách tiếp cận sử dụng lưu trữ móc nối

Procedure ADD-POLY2(A, B, C)

Begin
1. p:= A; q:=B;
2. call New(C); d:= C; {d trỏ vào nút cuối cùng của C}
3. while p ◇ NULL and q ◇ NULL do

case

EXP(p) = EXP(q): x := COEF(p) + COEF(q);

if x ◇ 0 then call ATTACH(x, EXP(p), d);

p:= LINK(p); q:= LINK(q);

EXP(p) > EXP(q): call ATTACH(COEF(p), EXP(p),d);

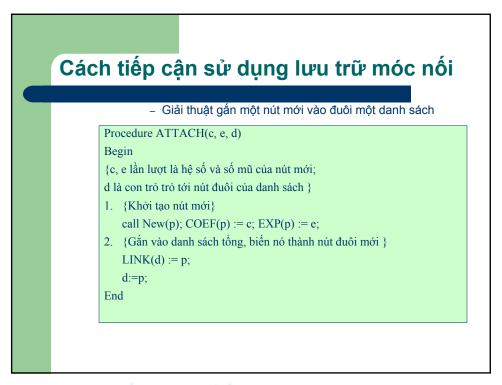
p:= LINK(p);

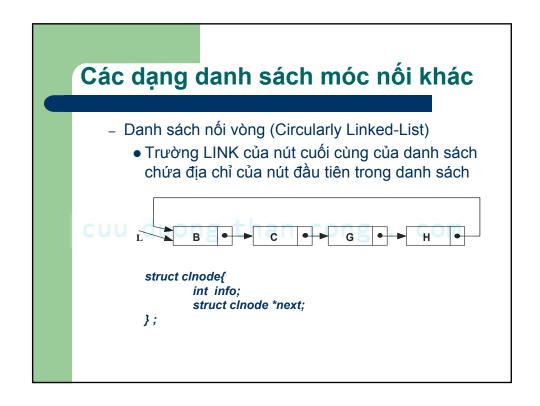
EXP(p) < EXP(q): call ATTACH(COEF(q), EXP(q),d);

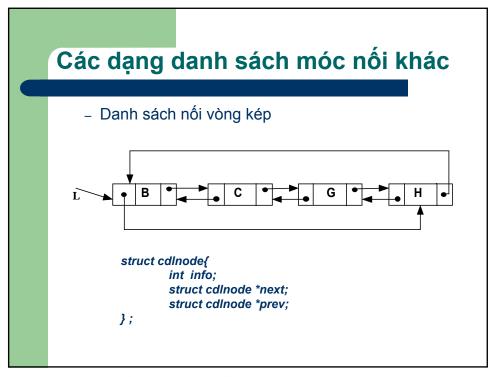
q:= LINK(q);

end case; {Còn tiếp}
```

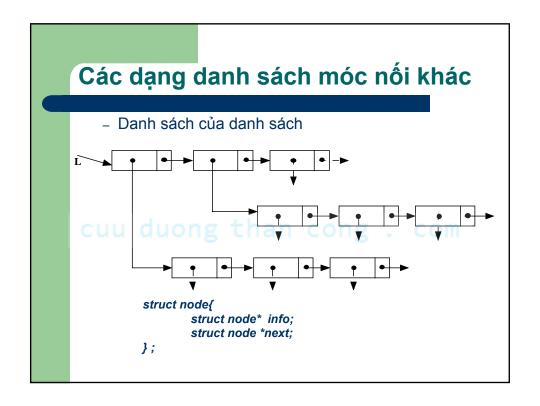
```
Cách tiếp cận sử dụng lưu trữ móc nối
4. {Trường hợp A kết thúc trước, A ngắn hơn} while q ◇ NULL do begin call ATTACH(COEF(q), EXP(q),d); q:= LINK(q); end;
5. {Trường hợp B kết thúc trước} while p ◇ NULL do begin call ATTACH(COEF(p), EXP(p), d); p:= LINK(p); end;
6. {Kết thúc danh sách tổng} LINK(d) := NULL;
7. {Cho con trỏ C trỏ tới danh sách tổng} t:= C; C:= LINK(t); call dispose(t);
8. return.
```

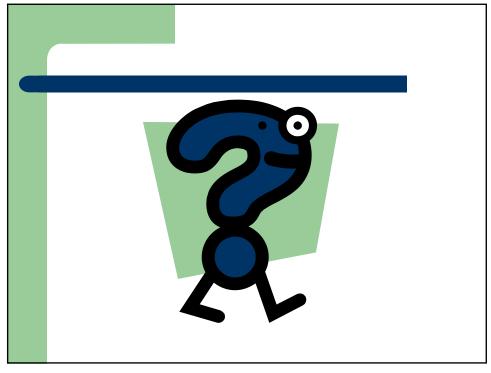

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com